

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 9C/191/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6116215781
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Jánošová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2020:6116215781.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica sudkyňou JUDr. Jarmilou Jánošovou v právnej veci žalobcu Q. H., F.. XX. XX. XXXX, Q. T. Č. XXX/XX, XXX XX A. U. proti žalovanému Ústavu na výkon trestu odňatia slobody, Sládkovičova 80, 974 05 Banská Bystrica, IČO: 00738328, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000,-- Eur, takto

rozhodol:

Súd žalobu žalobcu **z a m i e t a**.

Žalobca je **p o v i n n ý** nahradiť žalovanému trovy konania v plnom rozsahu v lehote 3 dní, ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení uznesenia o ich výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa domáhal od žalovaného zaplataenia nemajetkovej ujmy vo výške 10 000,- Eur podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

2. Žalovaný žiadal žalobu v plnom rozsahu zamietnuť.

3. Súd vykonal dokazovanie písomnými vyjadreniami strán, ich výpoveďou na pojednávaní, rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní 23S/85/2012 zo dňa 17. 09. 2019, rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní 3Sžo/99/2014 zo dňa 06. 10. 2015, uznesením Krajského súdu v Trnave v konaní 3Tos/154/2016 - 163 zo dňa 11. 10. 2016 o podmieňnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody žalobcu, uznesením OS Trnava v konaní 5PP/86/2016 zo dňa 05. 02. 2016, výpisom z disciplinárnych trestov žalobcu počas výkonu trestu odňatia slobody v období od 20. 03. 2015 do 23. 03. 2010, hodnotením programu zaobchádzania v období od 16. 01. 2012 do 05. 07. 2012, zbierkou inštrukcií a pokynov a smerníc GR ZVJS č. 52/2008 - usmernením pre účely konania o disciplinárnom previnení a disciplinárnych odmenách, písomnými vyjadreniami svedkov E. Q., S. M., S. U., E. Q. a zistil tento skutkový stav:

4. Podľa tvrdenia žalobcu v čase jeho výkonu trestu odňatia slobody u žalovaného tento vydal rozhodnutie č. ÚVTOS-10-166/21-2012 dňa 02. 04. 2012, ktorým mu uložil disciplinárny trest „Pokarhanie.“ Následne svoje rozhodnutie potvrdil ako druhostupňový orgán dňa 11. 04. 2012. Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní 23S/85/2012 dňa 17. 09. 2014 zrušil rozhodnutia žalovaného, pričom žalovaný podal voči tomuto rozhodnutiu odvolanie. Najvyšší súd SR rozsudkom 3Sžo/99/2014 dňa 06. 10. 2015 potvrdil rozhodnutie krajského súdu.

5. V dôsledku uvedeného disciplinárneho trestu bol poškodený na svojich občianskych právach, ako aj právach odsúdeného, keďže sa na neho po celú dobu až do zrušenia rozhodnutia v roku 2016 hľadelo ako na trestaného odsúdeného.

Nebyť tohto nezákonného trestu, mohol už 01. 08. 2012 požiadať o zahľadanie všetkých do tej doby uložených disciplinárnych trestov podľa § 61 ods. 1 zákona 475/2005 Z. z. a dosiahol by tak zahľadanie trestov.

V tej dobe plnil program zaobchádzania a bol by navrhnutý na preradenie z diferenciacnej skupiny C do diferenciacnej skupiny B, ktorému návrhu by bolo vyhovené, keďže neexistoval zákonný dôvod na nepreradenie v zmysle vyhlášky č. 368/2008.

Odsúdený v skupine C má rôzne obmedzenia v porovnaní s odsúdeným zaradeným v diferenciacnej skupine B, najmä nemôže byť kladne hodnotený na podmienené prepustenie z výkonu trestu.

V prípade opätovného disciplinárneho previnenia sa na neho hľadí ako na problémového odsúdeného, čím sa mu pridáva jeden bod pri hodnotení sociálneho rizika zlyhania a ukladá sa mu prísnejší disciplinárny trest.

Kvôli pokarhaniu sa u žalovaného ako aj následne v ÚVV Leopoldov dostal do súdnych sporov ohľadom nepovolenia návštev priamym kontaktom, keďže nemohol požiadať o zahľadanie trestov a preradenie do diferenciacnej skupiny B.

Tým sa dostal do pozornosti a musel znášať ďalšie zlé zaobchádzanie a schválnosti.

6. Z uvedených dôvodov sa svojou žalobou domáhal od žalovaného náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 Eur v zmysle § 13 ods. 2 O. z.. Požadovaná suma je primeraná za to, čo musel znášať počas štyroch rokov v diferenciacnej skupine C.

7. Na pojednávaní uviedol, že do diferenciacnej skupiny C bol zaradený už 26. 07. 2011. Do konca výkonu trestu bol zaradený v tejto diferenciacnej skupine. Pred uloženým pokarhaním zo dňa 02. 04. 2012 mu boli uložené aj iné disciplinárne opatrenia - prvé pokarhanie dňa 23. 03. 2010 v Ilave, druhé zo dňa 11. 07. 2011 v Ružomberku. Následne mal ďalšie disciplinárne tresty počas výkonu trestu v Leopoldove. V roku 2016 bol prepustený po tom, čo požiadal o zahľadanie všetkých disciplinárnych trestov a bolo mu vyhovené.

Mal za to, že žalovaný sa svojím konaním snažil zabrániť jeho preradeniu do skupiny B. Poukázal na rozhodnutie NS SR v predmetnej veci, v ktorom je uvedené, že inštitút disciplinárnych prostriedkov má slúžiť na skutočné riešenie priestupkov a previnení a nie na riešenie osobných konfliktov.

8. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť. Po tom, čo rozhodnutie o disciplinárnom priestupku žalobcu zo dňa 02. 04. 2012 bolo zrušené rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici a potvrdené Najvyšším súdom Slovenskej republiky dňa 06. 10. 2015, deň doručenia tohto rozhodnutia 07. 12. 2015, považoval za termín ukončenia konania o disciplinárnom treste žalobcu.

9. Uviedol, že konal v súlade s platnými predpismi a nemohol sa preto dopustiť neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv žalobcu v zmysle § 13 O. z.

Citované ustanovenie je potrebné aplikovať len v prípade porušenia občianskej cti, ktorý zásah musí byť objektívne spôsobilý takúto ujmu spôsobiť. Žalobca nepreukázal ujmu na svojej osobnosti, ani príčinnú súvislosť s údajným zásahom .

10. Poprel, že by sa z jeho strany jednalo o účelové konanie so snahou bezdôvodne trestať žalobcu. Tento bol disciplinárne potrestaný aj v iných ústavoch a to aj pred týmto disciplinárnym opatrením aj následne po ňom.

11. Pri nasledujúcich disciplinárnych trestoch počnúc dňom 05. 06. 2013 nebolo zohľadnené predmetné pokarhanie zo dňa 02. 04. 2016, nakoľko uplynulo viac ako 6 mesiacov od jeho uloženia v zmysle ustanovenie § 53 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z.

12. Žalobca si neplnil program zaobchádzania v kritickom období v plnom rozsahu. Jeho plnenie bolo podmienkou pre umiestnenie do diferenciacnej skupiny B v zmysle § 17 ods. 1 písm. c) vyhlášky MS SR č. 368/2008 Z. z.

13. Rozhodným obdobím pre posúdenie zahľadania disciplinárnych trestov u žalobcu bolo obdobie od 01. 08. 2011 do 01. 08. 2012. V tomto období bolo 3-krát hodnotené jeho plnenie programu zaobchádzania a to 16. 01., 03. 05. a 05. 07. 2012. Dňa 03. 05. 2012 boli štyri z piatich oblastí vyhodnotené ako plnené len čiastočne

14. Návrh na preradenie do diferenciačnej skupiny podáva pedagóg a jedná sa o jeho oprávnenie, nie povinnosť. Ku zahladeniu disciplinárnych trestov mohlo dôjsť až po preradení do diferenciačnej skupiny B v zmysle vtedy platnej Zbierky inštrukcií GR ZVJS č. 52/2008.

15. Žalobca navrhol vypočuť svedkov, ktorí v kritickom období s ním vykonávali výkon trestu odňatia slobody u žalovaného, najmä na otázky, či bol zo strany žalovaného šikovaný, perzekuovaný, či bol účelovo trestný a či majú vedomosť o tom, že by bol nejaký z väzňov preradený z diferenciačnej skupiny C do skupiny B napriek tomu, že by mal uložený disciplinárny trest, ktorý nemal zahladený.

16. Svedok E. Q. uviedol, že žalobcu nepozná. Vo vzťahu k otázke preradenia z diferenciačnej skupiny C do skupiny B uviedol, že nemá o tom žiadnu vedomosť.

S. M. uviedol, že žalobcu pozná, o problémoch medzi žalobcom a žalovaným nemal vedomosť.

Svedok S. U. uviedol, že bol umiestnený v jednom oddiele so žalobcom od roku 2011. Počul, ako sa príslušníci rozprávali, že si na všetko sťažuje a že je mu treba urobiť napriek. Snažili sa mu vždy vypísať nejaký disciplinárny záznam, aby sa nedostal skôr domov. Podľa svedka nebolo možné, aby bol preradený niekto do skupiny B, ak nemal čistú kartu. Ak sa to aj niekomu podarilo, bolo to ako odmena za bonzovanie.

E. Q. uviedol, že žalovaného neznášali, lebo ak nedostal, čo mu patrí, sťažoval sa. Preto ho chceli nejako vyprovokovať, aby ho mohli potrestať. Ak chcel byť niekto preradený do skupiny B, musel mať zahladené všetky tresty.

17. Žalovaný k výpovediam svedkov uviedol, že sa jedná o odsúdených, u ktorých je pochybná ich nezaujatosť a dôveryhodnosť. Počas výkonu trestu odňatia slobody boli v pozícii, v ktorej sa museli podriaďovať obmedzeniam a príkazom príslušníkov zboru a svedectvo v prospech žalobcu mohli považovať za príležitosť pre pomstu. Písomná výpoveď svedka E. Q. I. S. U. obsahuje istý stupeň totožnosti /označenie adresáta, prvý odstavec je takmer totožný, formulácie niektorých vyjadrení/, čo vedie k pochybnosti o dôveryhodnosti týchto svedectiev a či vôbec vypovedali o veciach, ktoré naozaj zažili. Svedok S. M. uviedol, že nemal vedomosť o nezhodách medzi stranami.

18. Predmetom sporu bol nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka v dôsledku tvrdených zásahov do jeho osobnostných práv /o aké konkrétne osobnostné práva sa jedná, neuviedol/. Následky týchto zásahov popísal v žalobe a sú uvedené pod bodom 5 tohto rozhodnutia.

19. Konanie o ochrane osobnosti je typickým sporovým konaním. Jedná sa o návrhové konanie, ktorého procesný nárok je vymedzený jeho predmetom - petitom žaloby a základom, t. j. právne relevantnými skutočnosťami, na ktorých je petit založený.

20. Podľa § 11 O. z. fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

21. Výpočet jednotlivých osobnostných práv je v citovanom ustanovení Občianskeho zákonníka iba demonštratívny.

22. V intenciách rozhodnutia krajského súdu v konaní 14Co/132/2018 zo dňa 12. 06. 2019 v danej veci, ktorého právnym názorom je okresný súd viazaný, súd skúmal, či došlo predmetným konaním žalovaného k zásahu do osobnostných práv žalobcu. Ak áno, či sa jednalo o neoprávnený zásah a či medzi ním a poškodením (ohrozením) niektorých z osobnostných práv žalobcu bol vzťah príčinnej súvislosti ako základnej podmienky pre úspech v spore.

23. Právo na ochranu osobnosti (všeobecné osobnostné právo fyzickej osoby) upravuje Občiansky zákonník v citovanom ustanovení § 11 ako jednotné právo. Jeho funkciou je zabezpečiť v občianskoprávnej oblasti ochranu osobnosti fyzickej osoby a jej individuálnu integritu ako nevyhnutnú podmienku jej dôstojnej existencie a slobodného rozvoja.

24. Je nesporné, že žalobca ako osoba, ktorá vykonávala trest odňatia slobody u žalovaného, bol povinný sa podrobiť takému spôsobu výkonu trestu odňatia slobody v ústave, ktorý zodpovedá podmienkam ustanoveným v zákone č. 475/2005 Z. z. tak, aby sa naplnil účel výkonu trestu.

25. Žalovaný v rámci svojej právomoci postupom podľa ustanovenia § 52 ods. 3 zákona č. 475/2005 Z. z. uložil žalovanému disciplinárny trest pokarhanie. Z rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní 23S/85/2012 bolo zistené, že rozhodnutie žalovaného bolo zrušené a vec bola vrátená žalovanému na ďalšie konanie najmä z dôvodu, že pri vydaní disciplinárneho rozhodnutia neprihliadol k márnemu uplynutiu subjektívnej 30-dňovej lehoty, ktorá uplynula od disciplinárneho previnenia do uloženia trestu v zmysle § 58 ods. 5 zákona č. 475/2005 Z. z.

26. Z vyjadrení strán ani z pripojených listinných dôkazov nevyplývalo, že by po tomto rozhodnutí žalovaný vydal opätovne disciplinárne rozhodnutie. On sám uviedol, že považoval disciplinárne konanie za ukončené po potvrdzujúcom rozhodnutí Najvyššieho súdu.

27. Najvyšší súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozhodnutia poukázal na to, že vo vzťahu k druhému skutku nebolo zrejmé, na základe akého dôvodu žalobca nemohol nosiť riflový kabát, ktorý nosil predtým cca 5 mesiacov a mal mu byť vydaný na sklade ústavu žalovaného. Ak aj neskôr bol takýto zákaz vydaný, vnímal to odvolací súd skôr ako účelové konanie.

28. Občianskoprávna zodpovednosť za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti v zmysle citovaného zákonného ustanovenia § 11 O. z. predpokladá preukázanie neoprávneného zásahu do právom chránených osobnostných práv, ktorý je objektívne spôsobilý porušiť alebo ohroziť osobnosť fyzickej osoby, preukázanie ujmy na osobnosti a príčinnej súvislosti medzi zásahom a ujmom.

29. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde v prípade, ak je zásah dovolený alebo jeho možnosť je predpokladaná zákonom. Do tejto skupiny patria predovšetkým tzv. zákonné licencie, kedy sa jedná o situáciu, keď nad individuálnymi záujmami jednotlivých fyzických osôb, do ktorých osobností je zasahované, prevláda závažnejší, významnejší a funkčne vyšší verejný záujem (napr. ak je do osobnostných práv zasahované orgánmi činnými v trestnom konaní v rámci tohto konania). Ukladanie disciplinárnych trestov v zmysle § 52 zákona o výkone trestu odňatia slobody možno potom považovať v danom prípade za zákonnú licenciu.

30. V zmysle ustálenej judikatúry pokiaľ došlo k zásahu do osobnostných práv v trestnom alebo v inom obdobnom konaní v rámci výkonu zákonom stanovených procesných oprávnení orgánov, ktoré rozhodujú v rámci svojej právomoci a tieto nevybočili z medzí tohto konania, nejedná sa o zásah neoprávnený (porovnaj napr. rozsudok NS ČR 30Cdo 1526/2004).

31. Z uvedeného vyplýva, že ak aj bolo rozhodnutie žalovaného zrušené ako nezákonné, nemôže sa dotknutá osoba domáhať nárokov podľa § 13 O. z. (v súvislosti s § 11 O. z.), keďže absentuje neoprávnenosť takéhoto zásahu.

32. Žalobca sa mohol domáhať nároku na nemajetkovú ujmu podľa zákona 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, to však neurobil.

33. Súd v tomto konaní nie je viazaný rozhodnutím NS SR v správnom konaní, ani jeho odôvodnením. Nemôže však nereflektovať na ním vyjadrený názor na postup žalovaného v danom konkrétnom prípade, na ktoré odôvodnenie poukázal aj samotný žalobca.

34. Súd ani vo svetle tohto názoru najvyššieho súdu nemohol považovať konanie žalovaného za exces z jeho oprávnenia ukladať disciplinárne opatrenie žalovanému už z horeuvedených dôvodov. Žalobca navyše ani nepreukázal u žiadneho z ním tvrdených následkov tohto konania priamu príčinnú súvislosť s uloženým disciplinárnym opatrením.

35. Všetky jeho tvrdenia boli len špekulatívne /napr. „bol by navrhnutý na preradenie z diferenciačnej skupiny C do diferenciačnej skupiny B,/, neboli v súlade s platnou právnou úpravou /ustanovením § 53 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z./, prípadne internými predpismi žalovaného /Zbierkou inštrukcií GR ZVJS č. 52/2008/. V tomto smere sa súd stotožňuje s argumentáciou žalovaného v jeho vyjadrení citovanom v bodoch 9 - 13 tohto rozhodnutia.

36. Žalobca sa domáhal zadosťučinenia vo forme náhrady nemajetkovej ujmy s odkazom na znenie ust. § 13 O. z.

Podľa ust. § 13 ods. 1 O. z. fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

(2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

37. Náhrada nemajetkovej ujmy v zmysle citovaného ust. § 13 ods. 2 O. z. je právnym inštitútom výnimočného charakteru, ktorý prichádza do úvahy len v prípade, keď ostatné satisfakčné nástroje upravené v § 13 ods. 1 O. z. nestačia na zmiernenie a vyváženie nepriaznivých následkov zásahu.

38. Priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 O. z. vyžaduje, aby v konaní boli preukázané aj negatívne následky daného zásahu a nestačí iba možnosť takýchto následkov, ako to tvrdil žalobca. Dôkazné bremeno na preukázaní týchto následkov bolo na žalobcovi. Tento ho neunesol.

39. Z pripojených rozhodnutí o podmieňanom prepustení žalobcu z výkonu trestu odňatia slobody vyplýva a sám žalobca na to upozornil, že názor najvyššieho súdu v konaní 3 Sžo/99/14 bol zohľadnený pri rozhodovaní o jeho predčasnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

40. Týmto spôsobom podľa názoru súdu aj v prípade preukázania vzniku nároku podľa § 11 O. z. bolo poskytnuté žalobcovi dostatočné primerané zadosťučinenie a nevznikol by mu nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods.2 O.z..

41. Z uvedených dôvodov súd žalobu žalobcu v plnom rozsahu zamietol ako bezdôvodnú.

42. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa zásady úspechu v spore v zmysle § 255 ods. 1 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne v dvoch vyhotoveniach na Okresný súd Banská Bystrica.

V odvolaní musí byť uvedené, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody), čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) a musí byť podpísané. Odvolanie treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie odvolania na trovy toho, kto ho urobil.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci,
- i) právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v písmenách a) až h), ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. (Exekučný poriadok).